

This eChok Volume of
במדבר 2 Numbers

is donated in loving memory of

Emilio Attia Z"L

נלב"ע שביעי של פסח תשנ"ד

April 2, 1994

ת.נ.צ.ב.ה.

צירוף יהיה

יא וּשְׁבוּ יָת כָּל עֲדָאָה וְיֵת כָּל דְּבַרְתָּא בְּאַנְשָׁא וּבְבַעֲרָא: יב וְאִיתִיו לֹות מֹשֶׁה וּלְוֹת אֶלְעָזָר כֹּהֵנָא וּלְוֹת כְּנִשְׁתָּא דְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יֵת שְׁבִיָּא וְיֵת דְּבַרְתָּא וְיֵת עֲדָאָה לְמִשְׁרֵיתָא לְמִישְׁרֵיא דְּמוֹאָב דִּי עַל יַרְדֵּנָא דִּירְחוֹ: יג וּנְפִקוּ מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר כֹּהֵנָא וְכָל רַבְרָבֵי כְּנִשְׁתָּא לְקַדְמוֹתְהוֹן לְמַבְרָא לְמִשְׁרֵיתָא: יד וּרְגִיז מֹשֶׁה עַל דְּמִמְנֹן עַל חֵילָא רַבְנֵי אֶלְפִין

יא וַיִּקְחוּ אֶת־כָּל־הַשָּׁלָל וְאֵת כָּל־הַמְּלָקוֹחַ בְּאָדָם וּבַבְּהֵמָה: יב וַיָּבֹאוּ אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְאֶל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשְּׁבִי וְאֶת־הַמְּלָקוֹחַ וְאֶת־הַשָּׁלָל אֶל־הַמַּחֲנֶה אֶל־עַרְבַת מוֹאָב אֲשֶׁר עַל־יַרְדֵּן יְרֵחוֹ: ט שלישי שני במחוברין יג וַיֵּצְאוּ מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְכָל־נְשֵׂי־אֵי הָעֵדָה לְקִרְאתָם אֶל־מַחֲוִץ לַמַּחֲנֶה: יד וַיִּקְצַף מֹשֶׁה עַל פְּקוּדֵי הַחֵיל שָׂרֵי הָאֵלֶפִים וְשָׂרֵי הַמֵּאוֹת

(11) And they took all the booty and all the plunder of man and beast. (12) And they brought the captives, the plunder, and the booty to Moshe and to Elazar, the priest and to the entire Congregation of Israel in the camp, in the plains of Moav by the Jordan at Yericho. (13) And Moshe, Elazar, the priest, and all the leaders of the Congregation went out to meet them, outside the camp. (14) And Moshe became angry with the officers of the army, the commanders of

RASHI

(11) **And they took all the booty** — *This teaches us, that they were virtuous and righteous, and were not suspected of theft, to appropriate the booty without permission, for it states: "All the booty ..." [and the next verse states that they brought it to Moshe] (Sifri Mattot 42). In tradition [i.e., in the Prophets and the Writings], Scripture explicitly refers to them, [for it states:] "Your teeth are like a flock of ewes ..." (Song 6:6) [implying that,] even your warriors are all righteous (See Rashi on Song 6:6). **Booty** —*

*These are portable objects such as garments and ornaments. **Spoil** — Denotes plunder of portable objects which are not ornaments. **Plunder** — This refers to man and beast, but where "captives" (שבִּי) are mentioned together with "plunder" (מְלָקוֹחַ), then, "captives" refers to people and "plunder" to beasts. (13) **Moshe, Elazar, the priest ... went out** — Because they saw the youth of Israel going out to grab from the spoils (Sifri Mattot 42).*

(14) **And Moshe became angry with the officers of the army** — *Those appointed over*

רש"י

(יא) וַיִּקְחוּ אֶת־כָּל־הַשָּׁלָל וְגו': מגיד, שהיו בשרים וצדיקים, ולא נחשדו על הגנול לשלח יד בבזיה שלא ברשות, שנאמר: "את־כָּל־הַשָּׁלָל וְגו'", ועליהם מפרש בקבלה "שניף בעדר הרחלים וְגו'", אף אנשי המלחמה שברך כלם צדיקים. שָׁלָל: הן מטלטלין של מלבוש ותכשיטין. בַּז: הוא בזת מטלטלין, שאינם תכשיטין. מְלָקוֹחַ: אדם ובהמה. ובמקום שכתוב "שבִּי" אצל "מְלָקוֹחַ": "שבִּי" — באדם, "ומְלָקוֹחַ" — בבהמה: (יג) וַיֵּצְאוּ מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר הַכֹּהֵן: לפי שראו את נערי ישראל יוצאים לחטף מן הבזיה: (יד) וַיִּקְצַף מֹשֶׁה עַל פְּקוּדֵי הַחֵיל: מְמַנִּים

וּרְבֵנֵי מְאוֹתָא דְאָתוּ מִחִיל
 קָרְבָּא: טו וְאָמַר לְהוּן מֹשֶׁה
 הַקְּיִמְתוּן כָּל נֹקְבָא: טז הָא
 אַנְוִין הוֹאֵה לְבִנֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֵצַת
 בְּלָעָם לְשִׁקְרָא שְׁקָר קָדָם יי
 עַל עֶסֶק פְּעוֹר וְהוֹת מוֹתְנָא
 בְּכַנְשָׁתָא דִּי: יז וְכַעֲזֵן קְטוּלוּ
 כָּל דְּכוּרָא בְּטַפְלָא וְכָל אֶתְתָא
 דִּידְעַת גְּבַר לְמִשְׁכְּבֵי דְכוּרָא

הַבָּאִים מִצָּבָא הַמְּלַחְמָה: טו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
 מֹשֶׁה הַחַיִּיתֶם כָּל־נִקְבָה: טז הֲנָה הִנֵּה הִיוּ
 לְבִנֵי יִשְׂרָאֵל בְּדִבְרֵי בְלָעָם לְמִסְר־מַעַל
 בִּיהוָה עַל־דִּבְרֵי פְעוֹר וְתַהֲיִי הַמִּגֵּפָה בַּעֲדַת
 יְדוּהָ: יז וְעַתָּה הֲרֹגוּ כָל־זָכָר בְּטָף וְכָל־
 אִשָּׁה יַדְעַת אִישׁ לְמִשְׁכַּב זָכָר הֲרֹגוּ:

thousands and the commanders of hundreds, who had returned from the army of the war. (15) And Moshe said to them: Did you allow all the females to live? (16) But they were the very ones who were involved with the Children of Israel on Bilam's advice to betray the Lord over the incident of Peor, resulting in a plague among the Congregation of the Lord. (17) So, now, kill every male among the children, and every woman who can lie intimately with a man you shall

RASHI

the army. [This comes] to teach you that the leaders are faulted with the corruption of the generation [and are held responsible], for they have the power to protest (Sifri Mattot 43). (16) **But they were the very ones** — This shows that they recognized them [saying,] “This is the one who led so-and-so astray (Sifri Zuta, Yalkut Shimoni). **On Bilam's advice** — He said to them: Even if you gather all the multitudes of the world, you will not be able to overcome them. Are you more numerous than the Egyptians, who had six hundred select chariots? Come, and I will advise you [what to do]. Their God hates immorality [thus, entice them to sin with your women] as is stated in [the chapter of]

Cheilek (Sanhedrin 186a) and in the Sifri (Mattot 43). (17) **וכל אשה ידעת איש** — Capable of relations, even though she may never have experienced it. They passed them in front of the Tzitz headplate, and the faces of those capable of relations would yellow (Yevamot 60b). **You shall kill** — Why is this repeated? In order to make a pause in the text; these are the words of Rabbi Yishmael. For [if it were not repeated] when I would read [the text without it, it would read], “Kill every male among the children, and every woman who can lie intimately with a man and all the young girls ... [you may keep alive].” I would not know whether to kill them [the women of the first verse] with the males, or allow them to live, along with the young [girls]. Therefore, it states [once again at the end of the verse]: “you shall kill” (Sifri Mattot 45).

רש"י

עַל הַחִיל; לְלַמְדָּךְ, שְׁכָל סְרַחוּן הַדּוֹר תְּלוּי בְּגִדּוּלִים, שֵׁישׁ כַּח בְּיָדָם לְמַחוּת: (טו) הֲנָה הִנֵּה: מְגִיד, שְׁהָיוּ מִבִּירִין אוֹתוֹן; זוּ הִיא שְׁנִכְשֵׁל פְּלוּנֵי בַּהּ: בְּדִבְרֵי בְלָעָם: אָמַר לָהֶם: אֶפְלוּ אַתֶּם מְכַנְיָסִים כָּל הַמוֹנוֹת (ס"א הָאֲמוֹת) שְׁבַעוּלָם, אִין אַתֶּם יְכוּלִים לָהֶם; שְׁמָא מְרַבִּים אַתֶּם מִן הַמִּצְרִים שְׁהָיוּ שֵׁשׁ מְאוֹת רַבֵּב בְּחוּרָ? בּוֹאוּ וְאִשְׁיֹאכֶם עֵצָה: אֱלֹהֵיהֶם שֵׁל אֵלוּ שׁוּנָא זְמָה הוּא וְכוּ' בְּדִאִיתָא בְּחֻלְק וּבְסַפְרֵי. (יז) וְכָל־אִשָּׁה יַדְעַת אִישׁ: (יבמֹת ס) רְאוּיָה לְהַבְעֵל אֶהֱ—עַל־פִּי שְׁלָא נִבְעֵלָה וְלִפְנֵי הַצִּיץ הַעֲבִירוּם, וְהָרְאוּיָה לְהַבְעֵל פְּנִיָה מוֹרִיקוֹת. הַרְגוּ: (ספְרִי) לְמָה חוֹר וְאָמַר? לְהַפְסִיק הָעֵנִין דְּבָרֵי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל, שְׁאָם אֲנִי קוֹרָא: "הַרְגוּ כָל־זָכָר בְּטָף וְכָל־אִשָּׁה יַדְעַת אִישׁ... וְכָל הַטָּף בְּנָשִׁים וְגו'", אִינִי יוֹדֵעַ אִם לְהַרְגַּ עִם הַזְּכָרִים אוּ לְהַחֲיוֹת עִם הַטָּף?

קטולו: יח וכל טפלא בנשיא
די לא ידעא משכבי דכורא
קיימו לכוון: יט ואתון שרו
מברא למשריתא שבועא יומין
כל די קטל נפשא וכל די קרב
בקטילא תדון עלוהי ביומא
תליתאה וביומא שביעאה
אתון ושביכון: כ וכל לבוש
וכל מאן דמשך וכל עובד

יח וְכֹל הַטַּף בְּנָשִׁים אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ מִשְׁכַּב
זָכַר הַחַיּוֹ לָכֶם: יט וְאַתֶּם חָנוּ מִחוּץ לַמִּחֲנֶה
שְׁבַעַת יָמִים כֹּל הָרֶג נֶפֶשׁ וְכֹל ׀ נִגַע
בַּחֲלָל תִּתְחַטְּאוּ בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי אַתֶּם וּשְׁבִיכֶם: כ וְכֹל־בְּגַד וְכֹל־

kill. (18) And all the young girls who have no experience of intimate relations with a man, you may keep alive for yourselves. (19) And [regarding] you, encamp outside the camp for seven days; anyone who killed a person or anyone who touched a corpse shall purify yourselves on the third and seventh day, you and your captives. (20) And all garments, and all leather articles, and any

RASHI

(19) **Outside the camp** — [This means.] that they should not enter the Courtyard [of the Mishkan]. **Anyone who killed a person** — Rabbi Meir says, Scripture speaks of one who killed with a weapon susceptible to becoming defiled, and it teaches you, that a vessel defiles the person when it comes in contact with a corpse, as if he, himself, actually touched the corpse, itself. Or, I might think that [he becomes defiled] even if he shot an arrow and killed him. Scripture, therefore, states: "or anyone who touched a corpse," thus, equating one who kills to one who touches. Now just as one who touches is [defiled] through contact, so is the one who kills, [defiled] only through contact

(Sifri Chukat 48). **Shall purify yourselves** — With sprinkling water, as is the law with others who were defiled through contact with corpses. For even those who hold that gentile graves do not defile [an Israelite], if they are under the same roof — as it says: "You my sheep, the sheep of My pasture; you are אדם" (Ezekiel 34:31) [and the Sages add,] only you are referred to as "אדם" [as compared to אנוש, or בן נח] (Yevamot 61a) — [even they] admit that [the corpses of] gentiles defile through contact and carrying, for [the term] "אדם" is used only in reference to defilement caused by being in the same tent [under one roof] as it says: "[This is the law if] אדם dies in a tent" (19:14). **You and your captives** — Not that gentiles are susceptible to defilement and therefore, require sprinkling, rather, just as you are members of

רש"י

לכה נאמר "הרגו": (יט) מחוץ למחנה: שלא יכנסו לעזרה. כל הרג נפש: (ספרי) רבי מאיר אומר: בהורג בדרך המקבל טמאה הכתוב מדבר. ולמדך הכתוב: שהכלי מטמא אדם בהבורי המת כאילו נוגע במת עצמו או יכול אפילו זרק בו חץ והרגו? תלמוד לומר "וכל נוגע בחלל" הקיש הורג לנוגע מה נוגע על ידי חבורו אף הורג על ידי חבורו (ספרי). תתחטאו: במי נדה בדין שאר טמאי מתים שאף לדברי האומרים: קברי גוים אינם מטמאים באהל שנאמר "ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם" (יחזקאל לד) אתם קרויים אדם, מודה הוא שהגוים מטמאים במגע ובמשא שלא נאמר אדם אלא אצל טמאת אהלות, שנאמר (במדבר יט): "אדם כי ימות באהל". אתם ושביכם: לא שהנכרים מקבלין טמאה וצריכין הזאה, אלא מה אתם בני-ברית, אף

מֵעֵי וְכָל מֵאן דְּעָא תְּדוּן
עֲלוּהִי: כֹּא וְאָמַר אֶלְעֶזֶר פְּהֵנָא
לְגַבְרֵי חֵילָא דְאַתּוּ לְקִרְבָּא דְא
גִּזְרַת אֹרְיָתָא דִּי פְקִיד יִי יִת
מִשָּׁה: כֹּב בְּרָם יִת דְּהֵבָא וְיִת
כִּסְפָּא יִת נְחֹשֶׁא יִת פְּרוֹזְלָא יִת

כָּל־עֹזֶר וְכָל־מַעֲשֵׂה עֲזִים וְכָל־כְּלֵי־עֵץ
תִּתְחַטְּאוּ: ס כֹּא וַיֹּאמֶר אֶלְעֶזֶר הַכֹּהֵן אֶל־
אֲנָשֵׁי הַצָּבָא הַבָּאִים לַמִּלְחָמָה זֹאת חֻקַּת
הַתּוֹרָה אֲשֶׁר־צִוָּה יְדֹוָה אֶת־מֹשֶׁה: כֹּב אַךְ
אֶת־הַזָּהָב וְאֶת־הַכֶּסֶף אֶת־הַנְּחֹשֶׁת אֶת־

[vessels which are] produced from goats, and every wooden vessel you should purify. (21) And Elazar the priest said to the men of the army who came to the battle: This is the statute of the Torah that the Lord commanded Moshe. (22) Only the gold and the silver, the copper, the iron, the tin, and the

RASHI

the covenant, so, too, your captives, should they enter the covenant [of God] and become defiled afterwards, they would require sprinkling (Sifri Mattot 46). (20) And any [vessels which are] produced from goats — This [the extra word any] includes vessels made from the horns, the hooves, and the bones [in addition to articles made of goats' hair] (Chullin 25b). (21) And Elazar, the priest said ... — [And where was Moshe? However,] since Moshe came to a state of anger, [see verse 14 above] he came to err, for the laws of purging [used] gentile vessels eluded him. And so, too, you find happened on the eighth day of the inauguration [of the priesthood], as it states: "So he [Moshe] was angry with Elazar and

Itamar" (Leviticus 10:16); [thus, there, too,] he came to a state of anger, [and] thus he came to err. Similarly, in the episode of "Listen now, you rebels ... and struck the rock" (20:10 — 11); [thus again,] through anger, he came to err (Sifri Mattot 48).] That the Lord commanded [Moshe] — [Was the entire Torah not commanded to Moshe? Rather] he [Eliezer specifies this out of respect, to] attribute the ruling to his teacher [thus, teaching, that one should attribute something he hears to the one he heard it from] (Sifri Mattot 48). (22) Only the gold ... — Even though Moshe only warned you regarding the laws of ritual defilement, you must further be warned regarding the laws of purging [of vessels used for non-kosher foods]. [The word] אַךְ, "only", implies an exclusion, that is to say, you are excluded from using vessels even after their purification from defilement through [contacting] a corpse, until they have been purged from the absorption of the forbidden flesh of carrion. And our Rabbis said: "Only the gold ..." teaches you that one must remove the

שְׂבִיבִים, בְּשִׁיבוֹאוֹ לְבְרִית וַיִּטְמָאוּ, צְרִיכִין הַזָּאָה: (כ) וְכָל־מַעֲשֵׂה עֲזִים: (ת"כ) לְהֵבִיא כְּלֵי הַקֶּרְנִים וְהַטְּלָפִים וְהַעֲצָמוֹת: (כא) וַיֹּאמֶר אֶלְעֶזֶר הַכֹּהֵן וְגו'; לְפִי שָׂבָא מִשָּׁה לְכָל־כֶּסֶף, בָּא לְכָל־טָעוֹת, שְׁנֵתְעַלְמוּ מִמֶּנּוּ הַלְכוֹת גְּעוּלֵי נְכָרִים וְכֵן אֵתָהּ מוֹצֵא בְּשִׁמְיָא לְמִלּוֹאִים, שְׁנֵאמַר (ויקרא י'): "וַיִּקְצַף עַל־אֶלְעֶזֶר וְעַל־אִיתָמָר" — בָּא לְכָל־כֶּסֶף, בָּא לְכָל־טָעוֹת, וְכֵן (במדבר כ) בְּשִׁמְעו־נָא הַמְרִים: "וַיִּךְ אֶת־הַסֶּלַע" — עַל־יַדֵּי הַכֶּסֶף טָעָה, אֲשֶׁר צִוָּה ה' וְגו'; (ספרי) תִּלָּה הַהוֹרָאָה בְּרָבוֹ: (כב) אַךְ אֶת־הַזָּהָב וְגו': אַךְ־עַל־פִּי שְׂלֵא הַזֹּהֵר לְכֶם מִשָּׁה אֶלָּא עַל הַלְכוֹת טְמֵאָה, עוֹד יֵשׁ לְהַזְהִיר לְכֶם עַל הַלְכוֹת גְּעוּל. וְ"אַךְ" לְשׁוֹן מַעוֹט, כְּלוֹמַר מִמַּעֲטִין אַתֶּם מְלַהֲשֵׁתֶם בַּבַּלִּים, אֶפְלוּ לְאַחַר טְהִרְתֶּן מִטְּמֵאת הַמֵּת עַד שִׁיטְהִירוּ מִבְּלִיעַת אֶסוּר נִבְלוֹת. וְרַבּוּתֵינוּ אָמְרוּ: "אַךְ אֶת־הַזָּהָב" לֹמַר, שְׁצַרִּיף

אֲבָצָא וְיֵת אֲבָרָא: כג כל
מִדְעָם דְּמִתְעַל בְּנוֹרָא
תְּעַבְרוּנִיה בְּנוֹרָא וְיִדְכִי בְרַם
בְּמִי אֲדִיּוּתָא יִתְדִי וְכֹל דִּי לֹא
מִתְעַל בְּנוֹרָא תְּעַבְרוּנִיה בְּמִיָּא:
כד וְתַחֲוֹרֹן לְבוּשֵׁיכֹן בְּיוֹמָא
שְׁבִיעָאָה וְתִדְכֹן וּבְתֵר בְּן

הַבְּרוֹל אֶת־הַבְּדִיל וְאֶת־הַעֲפָרָת: כג כָּל־
דְּבַר אֲשֶׁר־יָבֵא בְּאֵשׁ תְּעַבְרוּ בְּאֵשׁ וְטָהַר
אֵן בְּמִי נִדְהָ יִתְחַטֵּא וְכֹל אֲשֶׁר לֹא־יָבֵא
בְּאֵשׁ תְּעַבְרוּ בְּמִיָּם: כד וְכַבַּסְתֶּם בְּגְדֵיכֶם
בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי וְטָהַרְתֶּם וְאַחַר תָּבֹאוּ אֶל־

lead — (23) Whatever comes into fire — you shall pass through fire and it will be purified; however, it must [also] be purified with sprinkling water, and whatever does not come into fire, you shall pass through water. (24) And you shall wash your garments on the seventh day and become [ritually] pure; and

RASHI

rust before one purges it. This is the meaning of אֵן, "only" — that there should be no rust; [i.e.] "only" the metal itself in its original form (Targum Yonatan ben Uzziel, Yalkut Shimoni). (23) Whatever comes into fire — To cook something in it. You shall pass through fire — It is purged in the manner in which it is used. If it is used in hot water, it must be purged in hot water, and if it is used for roasting, such as a spit or a grill, it must be made to glow in fire (Avoda Zarah 75b). However, it must [also] be purified with sprinkling water — According to its simple meaning, this sprinkling was to purify it from defilement by a corpse. He said to them: The vessels require purging, to purify them from the [absorption of] forbidden [food], and

sprinkling, to purify them from [spiritual] defilement [caused by a corpse]. [However.] our Rabbis expounded from here that even to make them fit for use from forbidden food, ritual immersion was required for metal utensils. They expound מִי נִדְהָ written here to mean water fit for a menstruant [נִדְהָ] to immerse herself in. How much is that? Forty se'ah. (Avoda Zarah 75b). And whatever does not come into fire — Anything which is not used in fire, such as, cups, and jars, all of which are used for cold [food] and do not absorb forbidden food (Avoda Zarah 75b). You Shall pass through water — He immerses it [in a mikvah] and that is sufficient. This refers only to metal utensils. — (Avoda Zarah 75b, Sifri Mattot 50). (24) Into the camp — The camp of the Divine Presence, for one who is ritually defiled by

רש"י

לְהַעֲבִיר חֲלָדָה שְׁלוֹ קָדָם שְׁיִגְעִילָנוּ וְזָהוּ לְשׁוֹן "אֵן",
שְׁלֹא יִהְיֶה שֵׁם חֲלָדָה אֵף הַמִּתְכַּת יִהְיֶה כְּמוֹת שְׁהוּא:
(כג) כָּל־דְּבַר אֲשֶׁר־יָבֵא בְּאֵשׁ: לְבָשֵׁל בּוֹ בְּלוּם.
תְּעַבְרוּ בְּאֵשׁ: כְּדָרְךָ תִּשְׁמִישׁוֹ — הַגְּעִלְתּוֹ, מִי
שֶׁתִּשְׁמִישׁוֹ עַל־יְדֵי חֲמִין, יִגְעִילָנוּ בְּחֲמִין וּמָה
שֶׁתִּשְׁמִישׁוֹ עַל־יְדֵי צָלִי, בְּגוֹן הַשְּׁפֹדֵד וְהָאֶסְכְּלָה
לְבַנְנוּ בְּאוּר. אֵף בְּמִי נִדְהָ יִתְחַטֵּא: לְפִי פְּשׁוּטוֹ
"חֲטוּי" זֶה לְטָהָרוֹ מִטְּמֵאָת מֵת. אָמַר לָהֶם: צָרִיכִין
הַכֵּלִים גְּעוּל לְטָהָרֵם מִן הָאֶסוּר וְחֲטוּי, לְטָהָרֵן מִן
הַטְּמֵאָה. וְרַבּוּתֵינוּ דְרִשׁוּ מִכָּאן, שֶׁאֵף לְהַכְשִׁירֵן מִן
הָאֶסוּר הִטְעִין טְבִילָה לְכָלִי מִתְּכֹת וּמִי נִדְהָ
הַכְּתוּבִין כָּאן דְרִשׁוּ מִיָּם הָרְאוּיִם לְטַבֵּל בָּהֶם נִדְהָ.
וְכִמָּה הֵם? אַרְבָּעִים סָאָה. וְכֹל אֲשֶׁר לֹא־יָבֵא
בְּאֵשׁ: כָּל דְּבַר שֶׁאֵין תִּשְׁמִישׁוֹ עַל־יְדֵי הָאוּר, כְּגוֹן
כּוֹסוֹת וְצִלּוּחִיּוֹת שֶׁתִּשְׁמִישָׁן בְּצוּנָן וְלֹא בְּלָעוּ אֶסוּר.
תְּעַבְרוּ בְּמִיָּם: מִטְּבִילוֹ וְדִיּוֹ וְדוּקָא בְּלִי מִתְּכֹת:
(כד) אֶל־הַמַּחֲנֶה: לְמַחֲנֵה שְׁכִינָה, שֶׁאֵין טְמֵא מֵת

תַּעֲלוֹן לְמִשְׁרֵיתָא: כה וְאָמַר יי
לְמֹשֶׁה לְמִימַר: כו קַבֵּל ית
חֹשֶׁבֶן דְּבֵרַת שְׂבִיָּא בְּאִנְשָׁא
וּבְבַעֲרֵיָא אֶת וְאֶלְעֹזֵר כְּהֵנָּא
וְרִישֵׁי אֲבֹתָת כְּנֻשָׁתָא:
כו ותפּלג ית דְּבֵרַתָּא בֵּין גְּבֵרֵי
מְגִיחֵי קִרְבָּא דְנִפְקוּ לְחִילָא
וּבֵין כָּל כְּנֻשָׁתָא: כח ותפּרש
נְסִיבָא קָדָם יי מִן גְּבֵרֵי מְגִיחֵי
קִרְבָּא דְנִפְקוּ לְחִילָא חַד
נִפְשָׁא מִחֲמַשׁ מָאָה מִן אִנְשָׁא
וּמִן תּוֹרֵי וּמִן חֲמָרֵי וּמִן עֲנָא:
כט מפּלגותהון תּסבון ותתן
לְאֶלְעֹזֵר כְּהֵנָּא אֶפְרָשׁוּתָא קָדָם
יי: ל ומפּלגות בני יִשְׂרָאֵל
תּסב חַד דְּאֶתְחַד מִן חֲמִשִּׁין מִן
אִנְשָׁא מִן תּוֹרֵי מִן חֲמָרֵי וּמִן
עֲנָא מִכָּל בְּעִירָא וְתִתֵּן יְתֵהוֹן
לְלוֹאֵי נְטָרֵי מְסֻרַת מִשְׁכַּנָּא

הַמִּחְנֶה: ס רביעי כה וַיֹּאמֶר יְדוּהָ אֶל־מֹשֶׁה
לֵאמֹר: כו שָׂא אֶת רֹאשׁ מַלְקוֹחַ הַשְּׂבִי
בְּאָדָם וּבַבְּהֵמָה אֹתָהּ וְאֶלְעֹזֵר הַכֹּהֵן וְרֹאשֵׁי
אֲבוֹת הָעֵדָה: כז וְחֲצִיתָ אֶת־הַמְּלָקוֹחַ בֵּין
תְּפִשֵׁי הַמְּלַחְמָה הַיְצָאִים לְצַבָּא וּבֵין כָּל־
הָעֵדָה: כח וְהִרְמַתְּ מִכֶּסֶּ לַיְדוּהָ מֵאֵת אֲנָשֵׁי
הַמְּלַחְמָה הַיְצָאִים לְצַבָּא אֶחָד נֶפֶשׁ מִחֲמַשׁ
הַמְּאוֹת מִן־הָאָדָם וּמִן־הַבְּקָר וּמִן־הַחֲמָרִים
וּמִן־הַצֹּאֵן: כט מִמִּחְצִיתֶם תִּקְחוּ וְנָתַתָּה
לְאֶלְעֹזֵר הַכֹּהֵן תְּרוּמַת יְדוּהָ: ל וּמִמִּחְצַת
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל תִּקְחָה אֶחָד אֶחָד מִן־
הַחֲמִשִּׁים מִן־הָאָדָם מִן־הַבְּקָר מִן־הַחֲמָרִים
וּמִן־הַצֹּאֵן מִכָּל־הַבְּהֵמָה וְנָתַתָּה אֹתָם

afterwards, you may come into the camp. (25) And the Lord spoke to Moshe, saying: (26) Count the total of the plunder of the captives, people and animals, you, and Elazar, the priest and the paternal heads of the Congregation. (27) And you shall divide the plunder in half between those who took part in the battle who went out to the army and between the entire Congregation. (28) And you shall levy a tax for the Lord from the men of the war who went out to the army — one soul out of every five hundred, from the people, and from the cattle, and from the donkeys, and from the sheep. (29) You shall take this from their half and give it to Elazar, the priest as a gift to the Lord. (30) And from the half belonging to the Children of Israel you shall take one part out of fifty from the people, from the cattle, from the donkeys, and from the sheep, from all animals, and you shall give them to the Levites, the guardians of the charge of the

RASHI

the dead is not banned from the Levite camp or from the Israelite camp (Pesachim 67a). (26) שא את ראש — [Literally, raise the head, meaning.] take the tally. (27) And you shall

רש"י
טעון שלוח מִמִּחְנֶה לְיָדָה וּמִמִּחְנֶה יִשְׂרָאֵל: (כו) שָׂא אֶת רֹאשׁ: קח אֶת הַחֲשׁוּבֹן: (כז) וְחֲצִיתָ אֶת־הַמְּלָקוֹחַ בֵּין תְּפִשֵׁי הַמְּלַחְמָה וּגו': חֲצִיו

divide the plunder in half between those who took part in the battle — Half

דיי: לא ועבד משה ואלעזר
 כהנא כמא די פקיד יי ית
 משה: לב והיה דברתא שאר
 בנא די בזו עמא די נפקו
 לחילא ענא שית מאה ושבעין
 ותמשא אלפין: לג ותורי
 שבעין ותריין אלפין:
 לד ותמרי שתין וחד אלפין:
 לה ונפשא דאנשא מן נשיא
 די לא ידעא משכבי דכורא
 כל נפשתא תלתין ותריין
 אלפין: לו והות פלגותא חולק
 גבריא די נפקו לחילא מגנן
 ענא תלת מאה ותלתין ושבע
 אלפין וחמש מאה:

לְלוֹאִים שְׁמֵרֵי מִשְׁמֶרֶת מִשְׁפַּחַת יְדוּהָ:
 וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה וְאַלְעָזָר כַּאֲשֶׁר צִוָּה
 יְדוּהָ אֶת־מֹשֶׁה: לֵב וַיְהִי הַמִּלְקוֹחַ יֵתֵר הַבֹּזֵז
 אֲשֶׁר בְּזוּזוֹ עִם הַצֹּבָא צֹאן שֵׁשׁ־מֵאוֹת אֶלְפֵי
 וְשִׁבְעִים אֶלְפֵי וְחֲמִשָּׁת אֶלְפִים: לג וּבָקָר
 שְׁנַיִם וְשִׁבְעִים אֶלְפֵי: לד וְחֲמֹרִים אֶחָד
 וְשִׁשִּׁים אֶלְפֵי: לה וְנַפְשׁ אָדָם מִן־הַנְּשִׁימ
 אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ מִשְׁכַּב זָכָר כָּל־נַפְשׁ שְׁנַיִם
 וְשִׁלְשִׁים אֶלְפֵי: לו וְתֵהִי הַמַּחְצָה חֶלֶק
 הַיְצָאִים בְּצֹבָא מִסְפַּר הַצֹּאן שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת
 אֶלְפֵי וְשִׁלְשִׁים אֶלְפֵי וְשִׁבְעַת אֶלְפִים וְחֲמִשׁ
 מֵאוֹת:

Sanctuary of the Lord. (31) And Moshe and Elazar, the priest did as the Lord had commanded Moshe. (32) Now, the plunder, which was in addition to the spoils that the people of the army had taken as spoil, was six hundred and seventy-five thousand sheep. (33) And seventy-two thousand cattle, (34) And sixty-one thousand donkeys. (35) And as for the people, of the women who had no experience of intimate relations with a man, all the souls were thirty-two thousand. (36) And the half which was the share of those who went out to the army: The count of the sheep was three hundred and thirty-seven thousand, five hundred.

RASHI

for these and half for those. (32) Now, the plunder, which was in addition to the spoils — Because they were not commanded to levy a tax from the [“spoil”, i.e., the] portable objects (see Rashi above verse 11), but only from the [living] plunder, Scripture expresses it in this way: The plunder which

was included in the division and in the tax — which remained over and above the spoils of the [non-ornamental (Mizrachi)] portable property which was plundered by the soldiers for themselves, and was, therefore, not included in the division — [was as follows:] the number of sheep, etc.

רש"י

לאילו וחציו לאלו: (לב) ויהי המלקוח יתר הבזז, לפי שלא נצטוו להרים מכס מן המטלטלין אלא מן המלקוח, כתב את הלשון הזה: ויהי המלקוח, שבא לכלל חלקה ולכלל מכס, שהיה עודף על בזז המטלטלין אשר בזזו עם הצבא איש לו, ולא בא לכלל חלקה מספר הצאן וגו':

לו והיה נסיבא קדם יי מן ענא
 שית מאה שבועין וחמש:
 לה ותורי תלתין ושתא אלפין
 ונסיבהון קדם יי שבועין
 ותריין: לט וחמרי תלתין
 אלפין וחמש מאה ונסיבהון
 קדם יי שתין וחד: מ ונפשא
 דאנשא שתא עשר אלפין
 ונסיבהון קדם יי תלתין ותריין
 נפשיין: מא ויהב משה ית
 נסיב אפרשותא קדם יי
 לאלעזר כהנא כמא די פקיד
 יי ית משה: מב ומפלגות בני
 ישראל די פלג משה מן
 גבריא די נפקו לחילא:
 מג ורות פלגות פנשתא מן
 ענא תלת מאה ותלתין
 ושבועא אלפין וחמש מאה:
 מד ותורי תלתין ושתא אלפין:
 מה וחמרי תלתין אלפין וחמש
 מאה: מו ונפשא דאנשא שתא

לו ויהי המכס לידוה מן הצאן שש מאות
 חמש ושבועים: לה והבקר ששה ושלשים
 אלה ומכסם לידוה שנים ושבועים:
 לט וחמרים שלשים אלה וחמש מאות
 ומכסם לידוה אחד ושלשים: מ ונפש אדם
 ששה עשר אלה ומכסם לידוה שנים
 ושלשים נפש: מא ויתן משה את-מכס
 תרומת ידוה לאלעזר הכהן כאשר צוה
 ידוה את-משה: חמישי מב וממחצית בני
 ישראל אשר חצה משה מן-האנשים
 הצבאים: מג ותתי מחצת העדה מן-הצאן
 שלש-מאות אלה ושלשים אלה שבעת
 אלפים וחמש מאות: מד ובקר ששה
 ושלשים אלה: מה וחמרים שלשים אלה
 וחמש מאות: מו ונפש אדם ששה עשר

(37) And the tax to the Lord from the sheep was six hundred seventy-five. (38) And the cattle [totaled] thirty-six thousand, of which the tax to the Lord was seventy-two. (39) And the donkeys [totaled] thirty thousand and five hundred, of which the tax to the Lord was sixty-one. (40) And the people [totaled] sixteen thousand, of which the tax to the Lord was thirty-two people. (41) And Moshe gave the tax which was set apart to the Lord, to Elazar the priest, as the Lord had commanded Moshe. (42) And from the half allotted to the Children of Israel, which Moshe had divided from the men who went to the army. (43) And the half of the Congregation [totaled] three hundred and thirty-seven thousand, five hundred sheep, (44) And the cattle [totaled] thirty-six thousand, (45) And the donkeys [totaled] thirty thousand five hundred, (46) And

RASHI

(42) And from the half allotted to the Children of Israel, which Moshe had divided — *On behalf of the Congregation,*

for he took it for them from the men who had gone out to war. (43) And the half of the

רש"י

(מב) וממחצית בני ישראל אשר חצה משה: להעדה והוציאה להם מן האנשים הצבאים: (מג) ותתי